

provincie
Zuid-Holland

JAARVERSLAG 2021

Van de Functionaris
voor Gegevensbescherming

Attorney-Client

Functionaris voor Gegevensbescherming
Provincie Zuid-Holland

februari 2022

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Inhoud

Voorwoord	3
Inleiding	4
Samenvatting in cijfers	5
AVG op onderdelen:	7
Register van verwerkingsactiviteiten	7
Privacy Impact Assessments	8
Datalekken	9
Verzoeken AVG	9
Klachten	10
Bezwaar	10
Terugblik	11
Organisatie	11
Thuiswerken	11
Maatschappelijke ontwikkelingen	12
Privacy beleid	12
Werkdruk en positie FG	13
Regelnaleving binnen de provincie	13
Datagedreven werken en big data	14
Bewustwording	15
Wet politiegegevens	16
Provinciale Staten	17
Commissaris van de Koning	18
Vooruitblik	19
FG	19
Bewustwording en e-learning	19
Wet politiegegevens	19
Organisatie team privacy	20
Opgave Gerichte Organisatie	21
Lijst van afkortingen	22

Voorwoord

De overheid kan haar taken niet uitvoeren zonder persoonsgegevens te verwerken. Dat geldt zeker ook voor provincies. Provincies verwerken vaak meer persoonsgegevens dan de meeste ambtenaren zich bewust zijn. Niet alleen persoonlijke informatie over de eigen inwoners, maar ook over andere burgers, medewerkers en relaties. De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) biedt waarborgen voor het beschermen van deze gegevens. Dit is belangrijk omdat de gevolgen van onjuist en onzorgvuldig gebruik van persoonsgegevens grote gevolgen kunnen hebben voor mensen. Ook draagt het aantoonbaar voldoen aan de AVG in belangrijke mate bij aan een betrouwbare overheid.

De Functionaris Gegevensbescherming (FG) van de provincie Zuid-Holland (hierna: de provincie) informeert en adviseert de organisatie over de uitvoering van de AVG. De FG heeft echter vooral een toezichhoudende rol. Dit houdt in dat de FG erop toe ziet dat de provincie voldoet aan de wettelijke verplichtingen bij het verwerken van persoonsgegevens.

De FG rapporteert rechtstreeks aan het college van Gedeputeerde Staten, als het gaat om de verwerkingen van persoonsgegevens die onder verantwoordelijkheid van het college vallen. De FG brengt het college dus op de hoogte over de stand van zaken van privacy. Deze rapportage bevat de bevindingen over het jaar 2021.

De FG is tevens verantwoordelijk voor het toezicht op de twee andere bestuursorganen binnen de provincie: Provinciale Staten en de Commissaris van de Koning. Deze rapportage doet ook hierover verslag.

De provincie heeft ook een FG op grond van de Wet politiegegevens, deze ziet toe op de verwerking van persoonsgegevens door de buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) van de provincie bij hun handhavingstaken. In deze rapportage gaat een hoofdstuk in op de verwerkingsactiviteiten van BOA's.

Inleiding

De uitvoering van de AVG heeft een blijvende grote invloed op bijna alle processen van de provincie. In 2021 heeft de organisatie de vanaf 2018 neergelegde basis verder uitgebouwd. De AVG is echter een omvangrijke en gecompliceerde wet, die om structurele inzet blijft vragen van bestuur, management en medewerkers.

De praktijk laat zien dat er de afgelopen jaren flink is aangepakt, maar ook dat er nog veel ruimte voor verbetering is. Het vraagt om een gedegen planning en een goed ingerichte continue verbeteringscyclus. Daarnaast is het cruciaal dat er voldoende capaciteit beschikbaar is om alle AVG-verplichtingen ook daadwerkelijk te kunnen uitvoeren.

Dat laatste blijkt in de praktijk lastig, waardoor processen in de tijd uitlopen. Dit gaat bijvoorbeeld om het up-to-date houden van het verwerkingsregister van persoonsgegevens, tijdig melden en registreren van datalekken, maar ook om het op tijd uitvoeren (en afronden) van PIA's. Zeker in deze tijd waarin we vooral thuis werken, is het werken aan een hoger niveau van bewustzijn voor bescherming van persoonsgegevens ook een uitdaging.

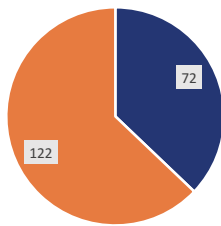
Deze rapportage geeft de stand van zaken van de naleving van de AVG. Het rapport begint met een cijfermatige samenvatting en toelichting daarop, waaruit blijkt hoe de organisatie er voor staat op gebied van de AVG. Het daarop volgende hoofdstuk gaat in op een aantal knelpunten binnen de provincie in 2021. De rapportage sluit af met een korte vooruitblik op 2022.

Samenvatting in cijfers

Verwerkingsregister

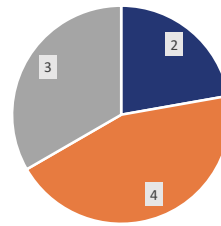

■ complete verwerkingen ■ incomplete verwerkingen

Verwerkingsregister

complete verwerkingen	72
incomplete verwerkingen	122

Datalekmeldingen

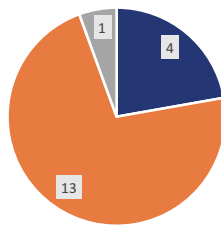

■ Meldingen intern (niet AP) ■ Meldingen AP ■ Geen datalek

Datalekmeldingen

Meldingen intern (niet AP)	2
Meldingen AP	4
Geen datalek	3

Privacy Impact Assessments

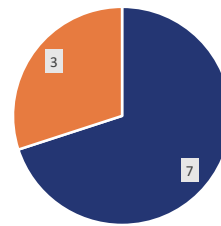

■ Afgeronde PIA's ■ Lopende PIA's ■ afgekeurd

PIA's

Afgeronde PIA's	4
Lopende PIA's	13
afgekeurd	1

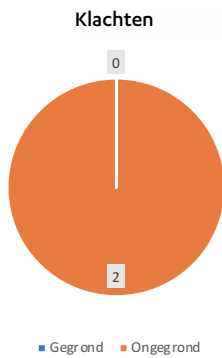
Rechten van betrokkenen

■ Inzage ■ Gegevenswissing

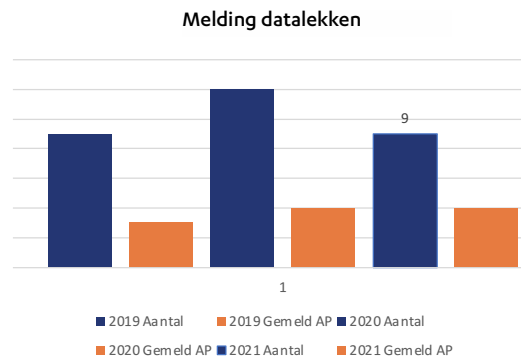
Rechten van betrokkenen

Inzage	7
Gegevenswissing	3

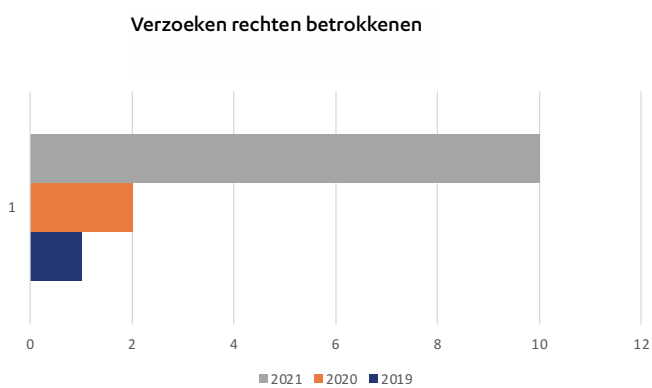
Klachten

Gegrond	0
Ongegrond	2

Ontwikkeling melding datalekken

2019	Aantal	9
	Gemeld AP	3
2020	Aantal	12
	Gemeld AP	4
2021	Aantal	9
	Gemeld AP	4

Ontwikkeling verzoeken rechten van betrokkenen

2019	1
2020	2
2021	10

AVG op onderdelen:

Register van verwerkingsactiviteiten

Een van de instrumenten die de AVG aanreikt om als organisatie te kunnen aantonen op welke wijze zij omgaat met persoonsgegevens (in overeenstemming met de vereisten van de AVG) is het register van verwerkingsactiviteiten, kortweg het verwerkingsregister. Dit verwerkingsregister is een belangrijke basis voor andere thema's die vanuit de AVG moeten worden opgepakt. Denk daarbij onder andere aan de uitoefening van de rechten van betrokkenen.

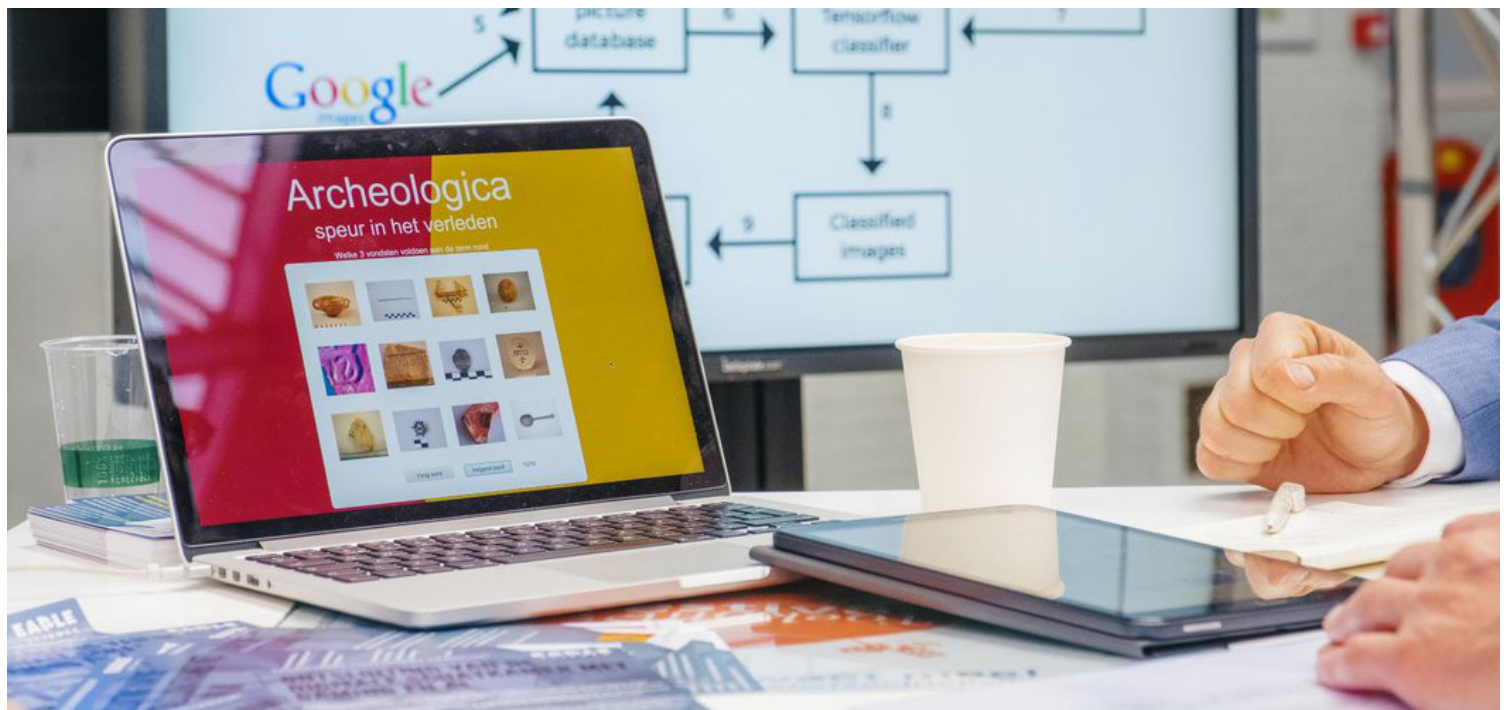
Voordat de AVG op 25 mei 2018 in werking trad, had de provincie een verwerkingsregister in de vorm van een Excel-bestand waarin verwerkingen waren opgenomen. Dit bestand was echter niet compleet, want zowel kwalitatief als kwantitatief was het geen goede afspiegeling van alle processen waarin de provincie persoonsgegevens verwerkt. Daarnaast bleek dat het up-to-date houden in deze vorm niet mogelijk was. De provincie schafte daarom eind 2020 een nieuwe tool aan en startte begin 2021 een project waarbij alle afdelingen zelf hun verwerkingen in kaart brengen en in het nieuwe verwerkingsregister plaatsen, ondersteund door externe expertise. Het verwerkingsregister is onderdeel van een nieuwe tool met een ingebouwde alarmerings-systematiek, die afdelingen jaarlijks attendeert op het controleren van hun gegevens.

De meeste afdelingen hebben eind 2021 een groot deel van hun verwerkingen in het nieuwe register gezet. Begin 2022 plaatsen vier afdelingen hun verwerkingen nog in het register. Naar verwachting komt het totaal aantal verwerkingen dan rond de 240 uit. Dit aantal is in lijn met andere provincies.

Eind 2021 waren in totaal 183 verwerkingen opgenomen in het register. Elke opgenomen verwerking krijgt nog enkele controles, 42 verwerkingen zijn volledig goedgekeurd. Al die afdelingen verdienen een compliment voor hun inzet voor het vullen van het register en de mate waarin zij de formulieren compleet invulden.

De invoering van het nieuwe systeem en de betrokkenheid van de afdelingen vergroten het bewustzijn dat dit niet een eenmalige gebeurtenis is, maar een continu proces. Nieuwe verwerkingen en systemen moeten altijd een plaats krijgen in het register, dit moet een vast onderdeel worden van alle bedrijfsprocessen waarbij de provincie persoonsgegevens verwerkt.

In het kader van transparantie en 'accountability', kan het college van Gedeputeerde Staten (GS), overwegen om het register in beperkte vorm openbaar te maken op de corporate website van de provincie.

Privacy Impact Assessments

“Onder de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Wet politiegegevens (Wpg) en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg) kunnen organisaties verplicht zijn een data protection impact assessment (DPIA) uit te voeren. Dat is een instrument om vooraf de privacyrisico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen. En om daarna maatregelen te kunnen nemen om de risico's te verkleinen” (Autoriteit Persoonsgegevens).

De provincie gebruikt nog de oude benaming Privacy Impact Assessment (PIA) voor een data protection impact assessment (in goed Nederlands een gegevensbeschermingseffectbeoordeling). De wetgever heeft een ondergrens aangegeven voor verwerkingen waarbij een PIA verplicht is. Om een betrouwbare overheid te zijn, zouden overheidsorganisaties (dus ook de provincie) niet strikt die ondergrens moeten aanhouden, maar daar wat ruimer op in steken. Naast het imago heeft dit nog andere voordelen. Zo kan de provincie voor transparantie beter inzicht geven in de verwerking en wordt de organisatie zich bewuster van de processen waarin persoonsgegevens in het spel zijn en kan zij ook scherper kijken naar een van de uitgangspunten van de AVG, namelijk privacy-by-design.

In 2021 werden bij de provincie in totaal 18 PIA's uitgevoerd. De FG rondde vier daarvan met een positief advies af. Eén PIA kreeg een negatief advies, waarna het contract met de leverancier is opgezegd. De overige PIA's zijn of nog in behandeling, of zijn stilgelegd. De FG heeft hierop meestal geen zicht. Niet iedere afdeling meldt een statusverandering bij het opstellen van een PIA. Het is gewenst dat de verantwoordelijken voor de PIA dit in de nabije toekomst oppakken.

Volgens de AVG moet de provincie een PIA uitvoeren vóórdat de verwerking start. Dit is bij de provincie niet altijd het geval, hier is dus nog veel ruimte voor verbetering. Daarnaast heeft de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) aangegeven dat verwerkingen die al bestonden voor het in werking treden van de AVG binnen drie jaar een PIA moeten krijgen. Hier ligt voor de provincie nog een opgave. GS hebben bepaald dat voor iedere verwerking waarvoor de provincie een PIA uitvoert een dwingend advies van de FG is vereist. Zonder positief advies van de FG mag de provincie de verwerking niet uitvoeren. Ook in het afgelopen jaar bleek de organisatie hier wel weer eens moeite mee te hebben.

De Autoriteit Persoonsgegevens adviseert, vooral de overheid, om een samenvatting van iedere uitgevoerde PIA te publiceren. Dit maakt het ook hier mogelijk om aan meer vertrouwen in de gegevensverwerking door de overheid te werken. De provincie heeft hierin nog geen standpunt ingenomen.

Datalekken

Eén van de maatregelen om aan de verantwoordingsplicht te voldoen is het verplichte vastleggen van alle inbreuken op persoonsgegevens, ofwel het bijhouden van een datalekregister. Het doel van dit verplichte vastleggen is te stimuleren dat organisaties leren van eerdere inbreuken en maatregelen nemen om de kans op nieuwe inbreuken te verminderen. Dit biedt daarnaast handvatten om binnen de organisatie het gesprek aan te gaan over AVG-bewustzijn. Ook kan de AP als toezichthoudende autoriteit via de vastgelegde gegevens controleren of organisaties de meldplicht voor datalekken naleven.

In 2021 zijn er bij de provincie negen datalekken geregistreerd. Daarnaast waren er drie meldingen die na onderzoek geen datalek bleken te zijn. Van de negen geregistreerde datalekken zijn er vier gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Acht onderzoeken zijn in 2021 afgerond, één onderzoek loopt nog door in 2022. Zes van de datalekken hebben geleid tot het onbedoeld openbaar maken van persoonsgegevens, als gevolg van een technische onvolkomenheid of als gevolg van menselijk handelen.

Het totaal van negen datalekken betekent een lichte afname van het aantal ten opzichte van eerdere jaren. Dit gaat in tegen de trend die de AP constateert. Opvallend is dat het aantal datalekken voor een organisatie als de provincie erg laag is. Mogelijk worden datalekken niet herkend, of niet (intern) gemeld. De provincie zou zich daarom de komende jaren moeten inzetten om het bewustzijn van de medewerkers over datalekken te verhogen en eventuele hindernissen voor het melden daarvan wegnemen.

Verzoeken AVG

De AVG kent aan betrokkenen een aantal rechten toe. Dit zijn vooral recht op inzage, rectificatie en wissen van persoonsgegevens. Volgens de termijn van de AVG heeft de verwerkingsverantwoordelijke (de provincie) één maand voor de afhandeling van een verzoek en in complexe gevallen verlenging van 2 maanden. De provincie heeft alle verzoeken van het afgelopen jaar binnen de gestelde termijn afgehandeld.

Dergelijke verzoeken afhandelen betekent wel een grote aanslag op vooral de personele- en IT-middelen van de organisatie. Bovendien wordt de aanpak van de behandeling van meldingen in vele gevallen ad-hoc bepaald. Een meer gestandaardiseerd proces voor het doorzoeken van de systemen zou beter zijn. Als het verwerkingsregister volledig op orde is, draagt dit ook bij aan een snellere en vooral betere afhandeling van verzoeken. Bovendien is het eigenaarschap van de gegevens en de systemen dan ook geen vraagstuk meer, terwijl het dat nu regelmatig wel is. Wie verantwoordelijk is voor de verschillende processen staat namelijk in het verwerkingsregister opgenomen.

Op meerdere terreinen van het informatiebeheer bij de provincie ontbreekt nog veel (vastgesteld) beleid. Dat komt de betrouwbaarheid van de organisatie, ook naar de betrokkenen toe, niet ten goede. Daardoor kan de provincie bepaalde keuzes voor een verzoek niet uitleggen aan betrokkenen omdat zij niet kan verwijzen of terugvallen op vastgestelde beleidsregels.

In 2021 zijn er 10 verzoeken geweest op grond van de AVG. Zeven verzoeken hadden betrekking op artikel 15 AVG, 'Recht van inzage van de betrokkene'. Drie verzoeken hadden betrekking op artikel 17 AVG, 'Recht op gegevenswissing'.

Klachten

Er zijn in 2021 twee klachten binnengekomen over het handelen van de provincie in het licht van de AVG. Eén klacht had betrekking op mogelijke zorgen over een datalek dat de provincie veroorzaakt zou hebben waarbij de persoonsgegevens van de klager waren betrokken.

De andere klacht ging over dat de provincie niet naleeft wat zij zegt over persoonsgegevens in haar eigen privacyverklaring. Beide klachten bleken ongegrond.

Bezwaar

Er zijn in 2021 geen bezwaarschriften ingediend inzake de AVG.

Terugblik

Organisatie

Toen de AVG inging, stelde de provincie een functionaris voor gegevensbescherming aan. Eind 2018 zijn er op verschillende afdelingen privacy officers benoemd die als een soort ambassadeurs de afdelingen moesten ondersteunen bij het naleven van de AVG. Omdat dit een rol was die de privacy officers naast hun reguliere werkzaamheden deden, bleek dit voor hen een te grote belasting te zijn. Daarnaast bleek het lastig om de kennis van zoveel medewerkers op een toereikend niveau te krijgen.

In 2021 bleek dat om aan de verplichtingen vanuit de AVG te kunnen voldoen, dit meer inzet vergt vanuit de organisatie. De functionaris voor gegevensbescherming heeft hier aandacht voor gevraagd. De provincie besloot daarom een Eenheid Privacy in te richten, die bestaat uit een aantal centrale privacy officers, een privacy jurist en een ondersteuner. Zij kunnen zich volledig richten op het optimaliseren van de bescherming bij het verwerken van persoonsgegevens binnen de provincie. De bedoeling is om in 2022 de personele bezetting van deze Eenheid Privacy in te vullen. Aandachtspunt is de plaats van de eenheid binnen de organisatie.

Om de onafhankelijkheid van de FG te waarborgen zou de positie van de FG niet binnen een afdeling, maar naast of boven de organisatie moeten zijn. De FG legt immers verantwoording af aan de drie bestuursorganen en niet aan de lijn.

Thuiswerken

In 2021 werd duidelijk dat de maatregelen door de corona pandemie een blijvende impact hebben op de provincie. Volgens de werkgemeenschap van de toekomst krijgt thuiswerken een blijvende plek. Dit heeft ook gevolgen voor hoe de provincie met persoonsgegevens omgaat en dit brengt ook weer andere risico's mee. De provincie bleek niet altijd in staat om soepel en adequaat de nodige maatregelen te treffen, ondanks inspanningen van medewerkers en de FG om bepaalde risico's te mijden. Een voorbeeld: medewerkers die persoonsgegevens op papier moeten vastleggen voor een bepaalde periode, kregen geen papiervernietigers omdat procedures binnen de provincie dit niet toelieten. Deze medewerkers moesten vervolgens zelf en uit eigen middelen de papiervernietigers aanschaffen.

De FG maakt zich zorgen over de laptops en telefoons van de provincie waar gebruikers zelf applicaties op kunnen installeren zonder dat de afdeling I&A invloed heeft op de veiligheid. Er is ook hier geen vastgesteld beleid over wat wel en niet geïnstalleerd mag worden en dat brengt de nodige (en mogelijk grote) risico's met zich mee.

Ditzelfde geldt overigens ook voor de organisatie zelf. De provincie maakt (teveel) gebruik van schaduw-IT zonder dat de afdeling I&A of de FG hier zicht op hebben. Daarmee loopt de provincie risico's voor de bescherming van persoonsgegevens. Het verwerkingsregister biedt hier kansen op meer inzicht als de afdelingen al hun verwerkingen en systemen in het register plaatsen. De provincie zou beleid moeten maken om het gebruik van schaduw-IT in te perken.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Al jarenlang domineren vijf grote IT-bedrijven de digitale (online) wereld: Meta (het moederbedrijf van o.a. Facebook, Whatsapp en Instagram), Alphabet (moederbedrijf van o.a. Google, YouTube en Android), Amazon, Apple en Microsoft. Veel van deze bedrijven slaan (een deel van de) gegevens van gebruikers op in de Verenigde Staten, maar dit gebeurt niet altijd volgens de vereisten van de AVG. Daar worden in Europees verband dan ook al enkele jaren verschillende rechtszaken over gevoerd. In 2020 kwam daar een uitspraak van het Hof van Justitie van Europa bij, het zogenoemde Schrems II-arrest. Dit arrest maakt nogmaals duidelijk dat een bedrijf in de Verenigde Staten persoonsgegevens bij hoge uitzondering binnen de kaders van de AVG kan verwerken. Vervolgens is de klacht over het gebruik van Google Analytics bij alle nationale Europese toezichthouders neergelegd. Enkele nationale toezichthouders verbieden het gebruik van deze applicatie al en ook de AP heeft gewaarschuwd dat het gebruik in Nederland mogelijk in strijd is met de AVG. Er zijn ook ernstige zorgen over het gebruik van Whatsapp, dat ook binnen de provincie zowel door bestuurders als door medewerkers steeds vaker zakelijk gebruikt wordt. In 2022 zal de FG adviseren over het gebruik van Whatsapp en social media kanalen binnen de provincie.

In de afgelopen jaren ontstond ook veel maatschappelijke onrust over het gebruik van algoritmen bij de overheid. Onduidelijkheid over het gebruik van algoritmen en de invloed daarvan op burgers schaadt het vertrouwen van die burger in de overheid. Naast de Rijksoverheid gebruiken gemeenten en provincies ook algoritmen. De provincie moet dan ook zo snel mogelijk duidelijk in kaart brengen welke algoritmen zij gebruikt, daar een register van aanleggen, volgens het register van verwerkingsactiviteiten, waarin duidelijk het doel, de grondslag en de methodiek staan. Binnen de provincie spreken ze nu over het opstellen van zo'n register. Het ligt voor de hand dat de FG van de provincie het toezicht uitvoert op zo'n algoritmeregister in afwachting van een wettelijke verplichting.

Privacy beleid

In het jaarverslag over 2019 stond al dat de provincie geen beleid heeft op de verwerking van persoonsgegevens. De AVG eist wel zo'n beleid en door het gebrek daaraan kan de AP een boete opleggen. Daarnaast draagt een vastgesteld privacybeleid er ook aan bij dat burgers vertrouwen hebben in de verwerking van hun gegevens door de overheid. Bovendien is het een belangrijk middel om besluiten te onderbouwen bij verzoeken op grond van de AVG.

Bovenstaande vraagt dringend om een formeel vastgesteld en bekend gemaakt beleid voor de bescherming van persoonsgegevens. En niet alleen om algemeen beleid, maar om beleid op meerdere terreinen van informatieverwerking en -beveiliging. Hoewel de opdracht voor een beleidsverkenning onderweg is, neemt dit de zorg van een lang en stroperig proces nog niet weg.

Gegevensminimalisatie en iDMS

De AVG kent meerdere uitgangspunten voor de verwerking van persoonsgegevens. Drie daarvan zijn het beginsel van gegevensminimalisatie, het beginsel van opslagbeperking en het beginsel van integriteit en vertrouwelijkheid.

Gegevensminimalisatie betekent dat de provincie niet meer gegevens mag verwerken dan strikt noodzakelijk is voor het vastgestelde doel. Opslagbeperking wil zeggen dat de provincie gegevens niet langer mag bewaren of verder verwerken dan noodzakelijk is voor het vastgestelde doel. Het beginsel van integriteit en vertrouwelijkheid omvat onder meer het uitgangspunt dat niet meer mensen de gegevens mogen verwerken dan strikt noodzakelijk is voor hun functie, dit houdt ook in dat zij alleen die gegevens mogen inzien die strikt noodzakelijk zijn om hun functie uit te oefenen.

De provincie voldoet niet altijd aan deze beginselen, vooral niet bij haar document management systeem (iDMS). De FG wees hier al op in het jaarverslag over 2019. Ondanks dat de organisatie het systeem verbeterde, blijft duidelijk dat het systeem niet is ingericht op een adequate naleving van de AVG. Daarnaast weten medewerkers vaak niet goed hoe ze persoonsgegevens in het iDMS moeten verwerken, waardoor gevoelige en soms ook bijzondere persoonsgegevens in strijd met de AVG worden verwerkt. In 2021 kwam de afdeling I&A met een nieuwe visie op het informatie-beheer binnen de provincie, waarin ook het document management systeem een plaats heeft. De provincie blijft de AVG schenden totdat er een nieuw en/of sterk verbeterd DMS is, met alle risico's op sancties door de AP.

Werkdruk en positie FG

In 2021 is er hard gewerkt om het verwerkingsregister te vullen op basis van de processen waarbij de provincie persoonsgegevens verwerkt. Dat leidt natuurlijk ook tot meer PIA's, en dat is een goede ontwikkeling. Door de hoeveelheid verwerkingen en risicoanalyses die de FG moet controleren en hopelijk goedkeuren, loopt de verwerkingstijd behoorlijk op en daarmee ook de 'wacht-tijd' voor de indieners. Dat vormt een groot risico op afbreuk aan motivatie om op een goede manier met PIA's om te gaan. Dit zou zonde zijn want er is de laatste twee jaar veel effort in de organisatie gestoken om dit goed te doen.

Regelnaleving binnen de provincie

Ook in 2021 bleek dat een deel van de medewerkers niet volgens de vereisten van de AVG werkt, waardoor de FG niet tijdig geïnformeerd wordt. De FG ziet nog te vaak dat verplichtingen uit de AVG worden omzeild. Aangevoerde excuses zijn "een rem op de ontwikkelingen", "lastig", of "dat geldt niet voor ons". De risico's om de AVG niet na te leven, of de adviezen van de FG niet in te winnen of na te leven, laten zich raden. Er zijn sprekende en recente voorbeelden uit de pers zoals bijvoorbeeld bij de toeslagenaffaire, SyRi en de controle van burgers via social media.

Datagedreven werken en big data

In 2021 hoorde de FG over datagedreven werken, zoals datagedreven HR en de verwerking van big data voor beleidsvorming en -besluiten. Datagedreven werken kan de efficiency en de kwaliteit van besluiten verhogen. De provincie moet daarbij echter wel ruimschoots aandacht hebben voor privacy. En dat leidt nog wel eens tot knelpunten, ook omdat de kennis vaak ontbreekt over wat wel en niet mag volgens de privacyregels. De toeslagenaffaire bij de Belastingdienst, het Systeem Risico Indicatie (SyRI) en monitoring op social media zijn voorbeelden van hoe het mis kan gaan bij de verwerking van big data.

Op zich staat de AVG niet in de weg bij de verwerking van grote hoeveelheden persoonsgegevens, als dit binnen de kaders van de wet gebeurt. Belangrijke voorwaarde is het doel waarvoor de gegevens worden verwerkt. Is dit verenigbaar met het doel waarvoor ze oorspronkelijk zijn verzameld? Om deze vraag te beantwoorden moet een verenigbaarheidstoets worden uitgevoerd. Verder is het ook de vraag op welke grondslag de organisatie zich baseert om de gegevens te verwerken? En tenslotte: de provincie kan zich niet beroepen op de uitzonderingsgrond dat zij de gegevens verwerkt voor statistische doeleinden, want hoewel dit in het afgelopen jaar wel is geprobeerd, biedt dit lang niet altijd een uitweg.

Om grote hoeveelheden persoonsgegevens te verwerken, zal de provincie ieder keer weer een PIA moeten uitvoeren, waarbij de FG deze telkens toetst aan de vereisten uit de AVG. Het is duidelijk dat de provincie nog worstelt met de bescherming van privacy bij het verwerken van grote hoeveelheden persoonsgegevens. Dat privacybeleid ontbreekt, draagt hier ook aan bij.

Belangrijk is ook om bewust een afweging te maken van de wenselijkheid om sowieso op grootschalige wijze persoonsgegevens te verwerken. Hoewel dit sterk raakt aan de ethische aspecten en daarmee weliswaar niet direct valt binnen de werkingssfeer van de FG, zou het wel goed zou zijn wanneer dit binnen de provincie ingebed zou zijn. Dit zou bijvoorbeeld kunnen via een ethische impact analyse, vergelijkbaar en wellicht ook te combineren met de Privacy Impact Assessment.

Bewustwording

De overheid is de grootste verwerker van persoonsgegevens in Nederland. Ook de provincie verzamelt op grote schaal persoonsgegevens. Weliswaar op minder grote schaal dan bijvoorbeeld gemeenten, maar daarin schuilt ook juist weer een risico. Gemeenten zijn zich mogelijk meer bewust dat zij werken met (gevoelige) persoonsgegevens dan de provincie. Gemeenten herkennen daardoor vaak beter persoonsgegevens en verwerken deze dan in lijn met de AVG. Dat bewustzijn blijkt in de praktijk bij de provincie minder groot. Enkele citaten zijn hier voorbeelden van:

- “wij verwerken bijna geen persoonsgegevens”
- “die hele AVG is flauwekul, daar heb ik geen zin in”
- “ik ben ambtenaar met een geheimhoudingsplicht, dus ik mag altijd alle persoonsgegevens gebruiken”
- “de AVG is zijn doel ver voorbij aan het schieten”

Deze citaten maken duidelijk dat de provincie nog de nodige stappen moet zetten om het bewustzijn van privacyregelgeving onder bestuurders, management en medewerkers te vergroten. In 2021 werd te vaak niet voldoende of helemaal geen gevolg gegeven aan adviezen van de FG. De mate waarin mensen adviezen van de FG opvolgen, lijkt soms af te hangen van de mate waarin het advies de ontvanger uitkomt voor diens doel. Op deze manier omgaan met adviezen van de FG raakt niet alleen de naleving van de AVG, maar evenzeer de integriteit van de organisatie.

Wet politiegegevens

De provincie heeft voor toezicht en handhaving op haar waterwegen een aantal buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) in dienst. Bij de uitoefening van hun toezichthoudende taken hebben de BOA's te maken met de AVG. Voor hun handhavingstaken hebben zij echter te maken met de Wet politiegegevens (Wpg). De Wpg schrijft voor dat de verwerkingsverantwoordelijke bij het verwerken van persoonsgegevens (de provincie), een FG moet aanwijzen. De provincie heeft één FG aangewezen die zowel toezichthouder is op grond van de AVG als op grond van de Wpg.

De Wpg schrijft, in tegenstelling tot de AVG, voor dat de provincie jaarlijks een interne audit moet uitvoeren op de verwerking van persoonsgegevens en een vierjaarlijkse externe privacy audit. Een registrauditor van de Eenheid Audit en Advies van de provincie voerde in 2021 voor het eerst een interne audit uit. De bevindingen daaruit leverden input voor de daarna uitgevoerde externe audit waarvan de rapportage in 2022 verschijnt.

Uit de interne audit komen enkele zaken naar voren die niet in orde zijn en dus actie vereisen. Een van die zaken is de verwerking in iDMS. Een andere is dat de FG onvoldoende toezicht houdt. De FG is het eens met bevindingen uit de interne rapportage.

Provinciale Staten

Provinciale Staten zijn verantwoordelijk voor de verwerking van persoonsgegevens binnen de Griffie. Evenals de afdelingen binnen de provincie heeft de Griffie dit jaar veel tijd en energie gestoken in het op orde krijgen van het register van verwerkingsactiviteiten. Daarin zijn tot op heden negen verwerkingen opgenomen. Alle processen zijn getoetst en akkoord bevonden. De Griffie startte in 2021 een PIA voor de vervanging van het oude Staten Informatie Systeem (SIS) en rondt deze begin 2022 af.

Commissaris van de Koning

In de taken van de CdK onderscheiden we Rijkstaken en provinciale taken. De FG van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties houdt toezicht op de Rijkstaken. De FG van de provincie houdt toezicht op de verwerking van persoonsgegevens van de provinciale taken van de CdK.

Over 2021 zijn geen bijzonderheden te melden.

Vooruitblik

FG

De FG vraagt aandacht voor nu al bekende uitdagingen in 2022. Op zijn planning staan, naast de reguliere toezichthoudende activiteiten, in elk geval:

- Voor ondermijning een audit voor de processen waarbij persoonsgegevens een rol spelen;
- Een advies schrijven over de doorgifte van persoonsgegevens naar derde landen, in het bijzonder de Verenigde Staten en de opslag van persoonsgegevens door bedrijven met een Amerikaanse moedermaatschappij;
- De Eenheid Audit en Advies een volwassenheidsonderzoek laten uitvoeren;
- Een advies schrijven voor het gebruik van social media, chat apps en videoconferencing;
- Aandacht vragen voor de implementatie van het beginsel Privacy by Design;
- Een audit naar de processen in de applicatie PINK.

Bewustwording en e-learning

Het niveau van bewustwording is te laag. Nu is werken aan bewustwording en bewustzijn een continue proces waarbij de provincie verschillende middelen kan inzetten. De AVG legt werken aan bewustwording ook aan de verwerkingsverantwoordelijke op. Om iedere medewerker ook echt te bereiken, kan de provincie een e-learning programma inzetten. Om zeker te zijn van deelname van iedere medewerker, zou dit een jaarlijkse verplichting moeten zijn voor iedere medewerker, afgesloten met een toets.

Met de komst van een Eenheid Privacy kan de provincie ook meer en structureel inzetten op voorlichting en bewustwording van afdelingen en teams. Uiteraard spelen de privacy officers van de afdelingen hierbij een belangrijke rol.

Wet politiegegevens

Begin 2022 verschijnt de rapportage van de privacy audit die een externe auditor uitvoerde in 2021. Het is al duidelijk dat daaruit een aantal belangrijke bevindingen naar voren komen die de provincie voortvarend moet oppakken. Enerzijds is dat de implementatie van een separate applicatie voor de Boa's, waarin zij op een verantwoorde wijze persoonsgegevens en politiegegevens kunnen verwerken. Daarnaast zal de FG werk moeten maken van toezicht houden.

Organisatie team privacy

De provincie heeft een grote en belangrijke stap voorwaarts gezet om in 2022 de bescherming van persoonsgegevens stevig in te bedden in de organisatie door het oprichten van een Eenheid Privacy van 6 fte. Deze centrale eenheid zal de afdelingen ondersteunen om aan de verplichtingen te voldoen op het gebied wet- en regelgeving rondom privacy en gegevensbescherming. Dit doen zij onder meer door hulp te bieden bij Privacy Impact Assessments en door bewustwording te vergroten bij alle medewerkers. Daarnaast onderhouden zij het register van verwerkingsactiviteiten en zorgen voor de afhandeling van datalekken. De eenheid geeft vorm aan en houdt het privacybeleid up-to-date en levert rapportages aan de FG.

Een punt van aandacht is de plaats van de eenheid in de organisatie. Een plaats naast de afdelingen verdient de voorkeur, bijvoorbeeld bij een afdeling die zich bezighoudt met concern control. De positie van de FG verdient ook een heroverweging. Nog te vaak ziet de organisatie de FG als een verlengstuk van de afdeling Bestuur. De FG legt verantwoording af aan de drie bestuursorganen, waardoor een plaats naast of boven de afdelingen logisch lijkt. Los hiervan moet er in 2022 op de afdelingen ruimte en aandacht zijn voor privacy, bijvoorbeeld door structureel tijd te creëren voor de privacy officers van de afdelingen zodat zij hun rol ook goed kunnen invullen.

Opgave

Gerichte Organisatie

De provincie zit in een transitie naar een ander organisatiemodel. Het huidige model is tamelijk hiërarchisch ingericht met afdelingen en bureaus of teams. De organisatie werkt toe naar een flexibeler model om vanuit opgaves te gaan werken. De provincie moet bij de overgang naar opgavegericht werken goed nadenken over hoe zij de AVG hierin borgt.

Lijst van afkortingen

AI	Artificiële Intelligentie
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
DPIA	Data Protection Impact Assessment
FG	Functionaris voor Gegevensbescherming
GEB	Gegevensbeschermingseffectbeoordeling
GS	College van Gedeputeerde Staten
PIA	Privacy Impact Assessment, zie ook DPIA en GEB
PS	Provinciale Staten

Toegankelijkheidsrapport

Bestandsnaam: 220301430_IIVAGjaarverslag2021.pdf

Rapport gemaakt door: Attorney-Client

Bedrijf: [Persoonlijke gegevens en bedrijfsgegevens van het dialoogvenster Voorkeuren > Identiteit.]

Overzicht

Uit de controle blijkt dat het document mogelijk niet volledig toegankelijk is.

- Handmatige controle vereist: 0
- Goedgekeurd na handmatige controle: 2
- Afgekeurd na handmatige controle: 0
- Overgeslagen: 0
- Goedgekeurd: 28
- Mislukt: 2

Gedetailleerd rapport

Document

Naam van regel	Status	Beschrijving
Machtigingsmarkering voor toegankelijkheid	Goedgekeurd	De markering voor toegankelijkheid moet worden ingesteld
PDF-bestand met alleen afbeeldingen	Goedgekeurd	Document is geen PDF-bestand dat alleen bestaat uit een afbeelding
PDF-bestand met codes	Goedgekeurd	Document is PDF-bestand met codes
Logische leesvolgorde	Goedgekeurd na handmatige controle	Documentstructuur biedt een logische leesvolgorde
Primaire taal	Goedgekeurd	De teksttaal is opgegeven
Titel	Goedgekeurd	Documenttitel wordt weergegeven in de titelbalk
Bladwijzers	Goedgekeurd	Bladwijzers aanwezig in grote documenten
Kleurcontrast	Goedgekeurd na handmatige controle	Document bevat correcte kleurcontrasten

Pagina-inhoud

Naam van regel	Status	Beschrijving
Gecodeerde inhoud	Goedgekeurd	Alle pagina-inhoud bevat code
Gecodeerde annotaties	Goedgekeurd	Alle annotaties bevatten code
Tabvolgorde	Goedgekeurd	Tabvolgorde is consistent met structuurvolgorde
Tekencodering	Goedgekeurd	Er is een betrouwbare tekencodering
Gecodeerde multimedia	Goedgekeurd	Alle multimediaobjecten bevatten code
Schermflikkering	Goedgekeurd	Pagina veroorzaakt geen schermflikkering
Scripts	Goedgekeurd	Geen ontoegankelijke scripts
Reacties met tijdslijm	Goedgekeurd	Pagina vereist geen reacties met tijdslijm
Navigatiekoppelingen	Goedgekeurd	Navigatiekoppelingen zijn niet herhaald

Formulieren

Naam van regel	Status	Beschrijving
Gecodeerde formulervelden	Goedgekeurd	Alle formulervelden bevatten code
Veldomschrijvingen	Goedgekeurd	Alle formulervelden hebben een omschrijving

Alternatieve tekst

Naam van regel	Status	Beschrijving
Alternatieve tekst voor figuren	Goedgekeurd	Alternatieve tekst vereist voor figuren
Geneste alternatieve tekst	Goedgekeurd	Alternatieve tekst die nooit zal worden gelezen
Gekoppeld aan inhoud	Goedgekeurd	Alternatieve tekst moet zijn gekoppeld aan inhoud
Annotatie wordt verborgen	Goedgekeurd	Alternatieve tekst mag de annotatie niet verbergen
Alternatieve tekst voor overige elementen	Mislukt	Overige elementen die alternatieve tekst vereisen

Tabellen

Naam van regel	Status	Beschrijving
Rijen	Goedgekeurd	TR moet een onderliggend item van Table, THead, TBody of Tfoot zijn
TH en TD	Goedgekeurd	TH en TD moeten onderliggende items zijn van TR
Koppen	Goedgekeurd	Tabellen moeten koppen bevatten
Regelmaat	Goedgekeurd	Tabellen moeten hetzelfde aantal kolommen per rij bevatten en hetzelfde aantal rijen per kolom
Overzicht	Goedgekeurd	Tabellen moeten een samenvatting bevatten

Lijsten

Naam van regel	Status	Beschrijving
Lijstitems	Goedgekeurd	LI moet een onderliggend item van L zijn
Lbl en LBody	Goedgekeurd	Lbl en LBody moeten onderliggende items van LI zijn

Koppen

Naam van regel	Status	Beschrijving
Juiste insluiting via nesting	Mislukt	Juiste insluiting via nesting

[Terug naar boven](#)